

Familieparticipatie binnen de oncologische chirurgie haalbaar? Een pilotstudie

Charlotte Heidsma, Marthe Schreuder, Chris Bakker, Reggie Smith, Els Nieveen van Dijkum, Anne Eskes

Achtergrond

Op de afdeling Chirurgie helpen mantelzorgers bij de zorg voor een familielid dat net is geopereerd in een speciaal ontwikkeld mantelzorgprogramma. De mantelzorgers begeleiden patiënten bij simpele taken als tanden poetsen, aan- en uitkleden en mobiliseren, maar ook bij ademhalingsoefeningen.

Het achterliggende idee hierbij is dat het actief betrekken en ondersteunen van mantelzorgers in verzorgende taken kan leiden tot een betere voorbereiding op het ontslag en dus van invloed zijn op het aantal ongeplande heropnames door bijvoorbeeld sociale problematiek.

Om het verblijf van mantelzorgers prettiger te maken zijn er twee ruimtes opnieuw ingericht. Sfeervolle lampen, een comfortabele stoel, een koelkast, een eettafel en een koffiezetapparaat: met deze inrichting wilden wij een huiskamersfeer creëren.

Vraagstellingen

1. Is het mantelzorgprogramma haalbaar voor de mantelzorgers?
2. Verandert de zorg voor de patiënt?
3. Is het werkbaar voor verpleegkundigen en artsen?
4. Leidt dit ook tot verschillen in klinische uitkomsten?

Methode

Patiënten die konden deelnemen:

- Opname voor pancreas- of oesophaguschirurgie
- Verwachte opnameduur ≥ 5 dagen
- Mantelzorgers beschikbaar

Aanvullende voorwaarden:

- De patiënt bepaalt wie de mantelzorgers is
- De patiënt dient in te stemmen met het delen van de medische informatie met de mantelzorgers
- De patiënt stemt in met aanwezigheid mantelzorgers tijdens de visite.

Patiënten die een mantelzorgers beschikbaar hadden en die beide wilden meedoen aan het programma vormden de interventiegroep (20 patiënten). Patiënten die niet aan het programma wilden of konden deelnemen werden gevraagd voor de controlegroep (20 patiënten).

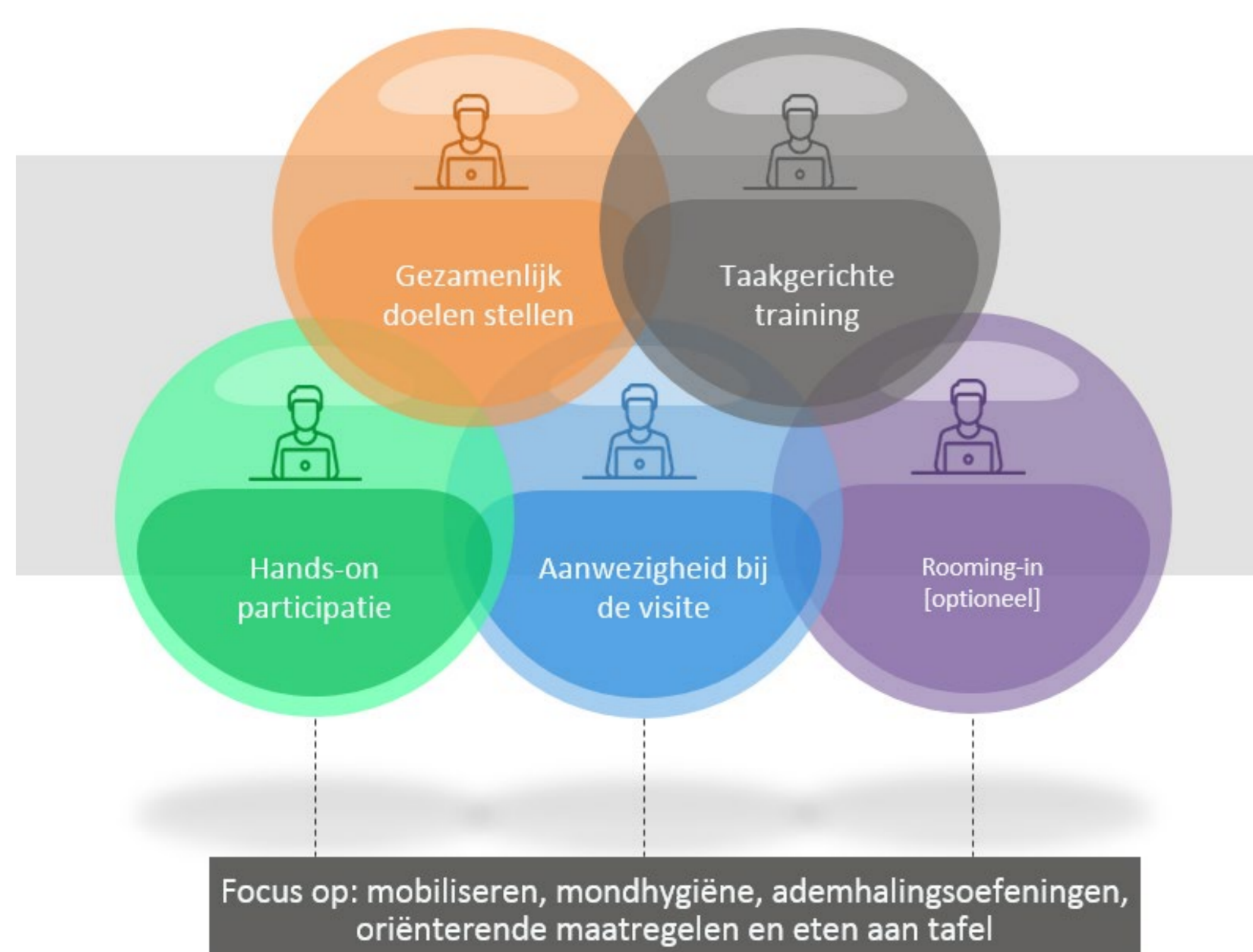

Fig 1. Inhoud mantelzorgprogramma

Resultaten

1. Haalbaarheid

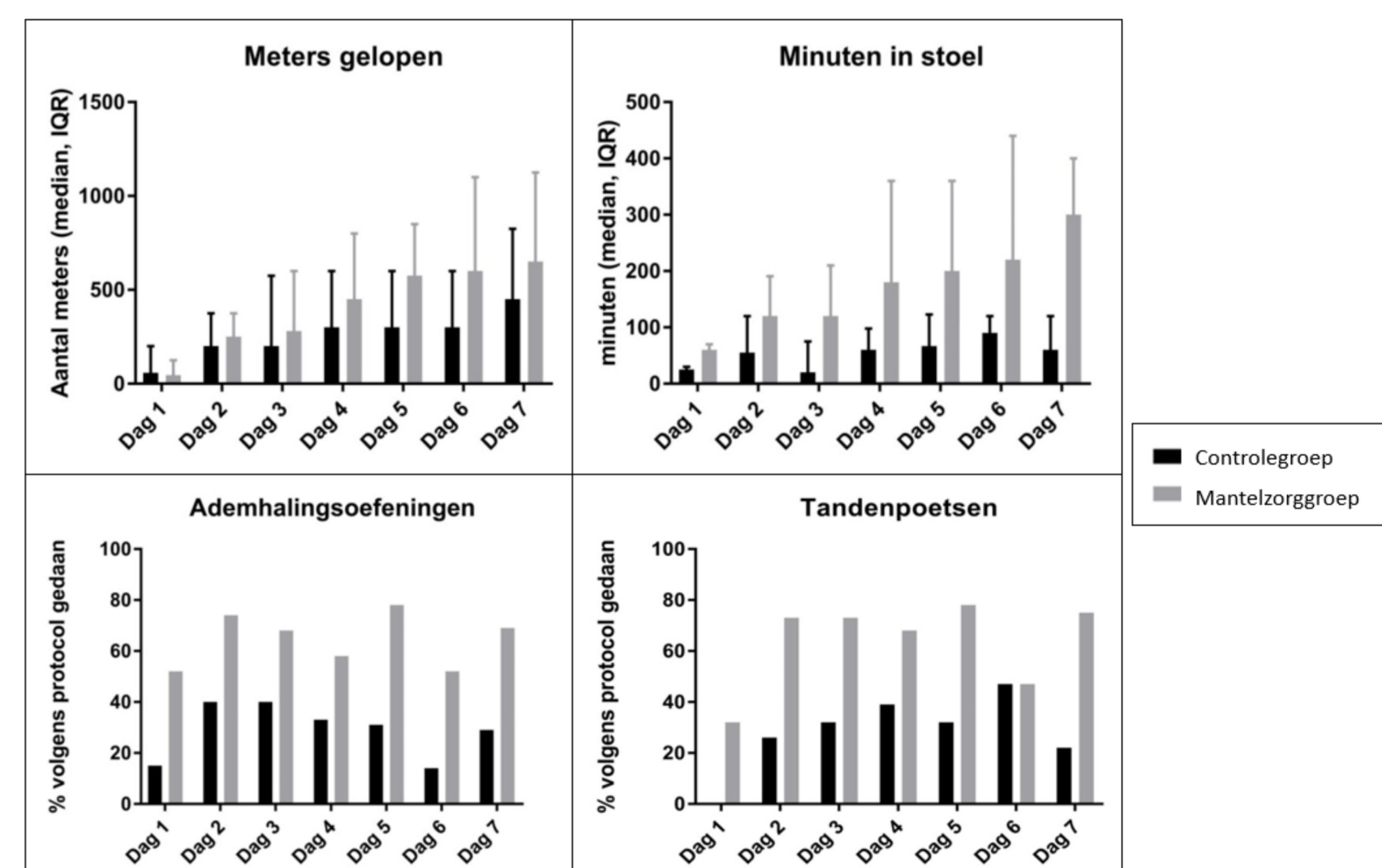
- Geen drop-outs bij deelname aan het mantelzorgprogramma
- 96% zou opnieuw mantelzorgers willen zijn
- 96% zou het programma aanbevelen aan een ander
- 92% dacht door het programma beter voorbereid te zijn op ontslag

Patiënttevredenheid

- Met mantelzorgers 9,1 vs. zonder mantelzorgers 7,1

2. Veranderingen in zorg

Patiënten die met hun familie aan het programma meededen significant vaker mobiliseerden, ademhalingsoefeningen deden, tanden poetsten, en cognitieve activiteiten ondernamen dan de patiënten in de controlegroep.

3. Tevredenheid verpleegkundigen en artsen

Verpleegkundigen en artsen waren enthousiast. Na afloop van de pilot hadden de verpleegkundigen de indruk dat ze minder tijd kwijt waren. Deelnemende artsen vonden dat de visites wel wat langer duurder dan anders, maar gaven aan dat ze aan het eind van de dag dan weer minder tijd kwijt waren aan familiegesprekken.

4. Patiëntuitkomsten:

Een (niet-significante) trend naar:

- minder heropnames (n= 4 versus n= 7)
- minder pneumonieën (n=0 versus n=3) en
- een kortere gemiddelde opnameduur (12 dagen, SD ± 6 , versus 14 dagen, SD ± 11) in de interventiegroep.

Conclusie

Het actief betrekken van mantelzorgers op chirurgische verpleegafdelingen leidt tot positieve resultaten. Deze resultaten zijn veelbelovend en in een groter vervolgonderzoek willen wij onderzoeken wat de invloed van dit programma op klinische uitkomsten voor de patiënt is.